

Ullveka
2018

NORSK ULL & NORSKE SAUER

HORDALAND

19.-28. OKTOBER 2018

5 ÅR ULLVEKA

*Velkommen til ei feiring
av norsk ull, dei norske sauerasane
og våre rike tekstiltradisjonar*

Ullveka vart arrangert for første gong i 2014. Interesse for bruken av norsk ull og garn, dei norske sauerasane og tekstile handverk er stor. I dag snakkar me om 'lokale klede' på same måte som 'lokalmat'. Auka bruk av ull frå norske sauer handlar om miljø og berekraft, 'frå gras til ullgenser'.

I år har Ullveka eit 10-dagars program fylt av arrangement som set fokus på Vestlandet sin identitet, sin stolte kulturarv og sterke tradisjon innan tekstile handverk og bruk av ull. Her er eit bredt utval av kurs, foredrag og utstillingar, strikke-kafear og andre arrangement.

Det er mange arrangørar bak dei ulike aktivitetane, og mykje dugnad er lagt ned for Ullveka. Det som kjenneteiknar alle involverte er ei unik interesse og entusiasme over alt som handlar om norsk ull.

Me ønskjer at Ullveka skal bidra til å auke kunnskapen og interessa for norsk ull, dei norske sauerasane og våre handverkstradisjonar. Ullveka gir deg ein eineståande sjanse til å sakke ned tempoet, la deg inspirere, treffe nye vener og lære deg nye ferdigheiter på vegen.

Vi ser fram til å ønskje deg velkommen til Ullveka 2018!

Redaksjon Kjersti Isdal
Design Diana Lukas-Nülle

Trykk Grafisk Hus
Trykkt på Svanemerket papir

INNHALD

- 4 Programoversikt
- 6 Program Ullveka 2018
- 17 **Strikkeoppskrift**
- 23 Ulliart
- 24 Lokale klede? Kva er det?
- 26 120 år i ulla sitt teikn
- 28 Ull og garn frå villsau
- 30 Frå beitemark til garn
- 32 Varafell – frå tokt til scene

Årets
Ullveka
Sjal

Partnarar og sponsorar:

KNARVIK
SENTER
Møteplassen for
handel og kultur

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

LINDÅS KOMMUNE

Lyngheisenteret
MUSEUMSENTERET i Hordaland

HILLESVÅG
ULLVAREFABRIKK

HORDALAND
HUSFLIDSLAG

SOMMERAKADEMIET

PROGRAMOVERSIKT

FREDAG, 19. OKTOBER

Kl 12-20	Ullmarknad	Knarvik Senter
Kl 17	'Hekta på hullstrikk', signering av bok ved D. Samson	biblioteket i Knarvik Senter
Kl 18 - 19	Offisiell opning av Ullveka 2018 Ullfest og motevisning	Knarvik Senter
Kl 19	Offisiell opning av Ullbyen 'Eventyrskogen'	Knarvik Senter
Kl 17:30-21	Kurs Skinnfellsøm (dag 1), H. Danbolt og E. Bredeli	Bergen Husflidslag
Kl 20:30	Kurs Toving og trykking på ull og silke (dag 1), S. Midtliid og S. B. Egset	Lyngheisenteret på Lygra
Kl 20:30	Kurs Hol-strikkning – flere teknikkar (dag 1) ved Denise Samson	Lyngheisenteret på Lygra

LAURDAG, 20. OKTOBER

Kl 09-17	Kurs Toving og trykking på ull og silke (dag 2), S. Midtliid og S. B. Egset	Lyngheisenteret på Lygra
Kl 09-17	Kurs Hol-strikkning – flere teknikkar (dag 2) ved Denise Samson	Lyngheisenteret på Lygra
Kl 10-15	Kurs Skinnfellsøm (dag 2) ved Hjørdis Danbolt og Eldbjørg Bredeli	Bergen Husflidslag
Kl 10-13	Kurs Farging med syrer ved Værbitt	Hordamuseet i Fana
Kl 10-16	Ull kafé	Husflidens Hus, Hillesvåg
Kl 11-18	Ullmarknad	Knarvik Senter
Kl 12-18	Opning av utstilling 'Ull i vikingtida'	Galleri Rustica, Holmeknappen
Kl 13	'Strikkehistorie' boklansering ved I. Grimstad Klepp og T. Tobiasson	Husflidens Hus, Hillesvåg
Kl 15	'En uevstruktur, tre uevemetoder' Fåredrag ved Åse Eriksen	Husflidens Hus, Hillesvåg
Kl 14-17	Kurs Farging med syrer ved Værbitt	Hordamuseet i Fana

SUNDAG, 21. OKTOBER

Kl 10-13	Kurs Nålebinding ved Espen Kutchera fra Bymuseet	Husflidens Hus, Hillesvåg
Kl 09-15:30	Kurs Toving og trykking på ull og silke (d. 3), S. Midtliid og S. B. Egset	Lyngheisenteret på Lygra
Kl 09-15:30	Kurs Hol-strikkning – flere teknikkar (dag 3) ved Denise Samson	Lyngheisenteret på Lygra
Kl 13-17	Opning av utstilling 'Samanhengar - landskapet, sauen, ulla ...'	Gripen gard, Holsnøy
Kl 13	Opning av utstilling 'Fanatrøyer til kvardag og helg'	Hordamuseet i Fana
Kl 14	'Fanatrøyer' Fåredrag ved Torild F. Velure og Torun Selstad	Hordamuseet i Fana

MANDAG, 22. OKTOBER

Kl 12-15	Workshop 'Stjernestunder' – strikking av stjernetrøyer ved V. Høxbro	Hordamuseet i Fana
Kl 18	'Med strikkehilsen fra vore formødre' – fåredrag ved Vivian Høxbro	Stend videregående skule, Fana
Kl 18-21	Workshop 'Redesign' ved Helene Olli Sollid	Gripen gard, Holsnøy
Kl 19	Kurs Brikkevev ved Anna Liljekonvall Økstra	biblioteket i Knarvik

TYS DAG, 23. OKTOBER

	<i>Strikking i farta!</i> – spontan strikking i kollektivtrafikken	Tid og stad: følg med!
Kl 16-20	Strikke kafé – Strikk til bunad	Husflidsstova, Alversund
Kl 18-21	Kurs 'Rokkehjelpen' – få sving på rokken din! ved Vigdis Valde	Hillesvåg Ullvarefabrikk
Kl 18-21	Strikke kafé ved Historieverkstaden – bøting av trøyer	Hordamuseet i Fana
Kl 18-21	Workshop 'Redesign' ved Helene Olli Sollid	Gripen gard, Holsnøy

ONSDAG, 24. OKTOBER

Kl 11-15	'Tradisjonstrikk'	Husfliden Bergen
Kl 18	'Ull i vikingtida' – Fåredrag og draktvisning ved Liv M. Alver	Galleri Rustica, Holmeknappen
Kl 18-21	Workshop 'Redesign' ved Helene Olli Sollid	Gripen gard, Holsnøy
Kl 19	Kurs Brikkevev ved Anna Liljekonvall Økstra	biblioteket i Knarvik

TORS DAG, 25. OKTOBER

Kl 12-15	Demonstrasjon av grindvev – i utstillingen 'Fanatrøyer'	Hordamuseet i Fana
Kl 17:30-22	Natt på fabrikk 'Fotspor i ull gjennom 120 år'	Hillesvåg Ullvarefabrikk

FREDAG, 26. OKTOBER

Kl 10-13	Kurs Trykking og sying på saueskinn – pulsvarmere , ved Beate Solvik	Husflidens Hus, Hillesvåg
Kl 14-17	Kurs Trykking og sying på saueskinn – babytøfler , ved Beate Solvik	Husflidens Hus, Hillesvåg
Kl 18	'To rette og en urang – en norgesreise' – Fåredrag ved H. Siggerud	Husflidens Hus, Hillesvåg

LAURDAG, 27. OKTOBER

Kl 10-13	Kurs 'Rokkehjelpen' – få sving på rokken din! ved Vigdis Valde	Hillesvåg Ullvarefabrikk
Kl 10-13	Kurs Keltisk strikking og spinning med handtein , G. Thomas, Wales	Husflidens Hus, Hillesvåg
Kl 14-17	Kurs Keltisk strikking og spinning med handtein , G. Thomas, Wales	Husflidens Hus, Hillesvåg
Kl 14:30-17	Kurs Spinning med handtein (dag 1) ved Kristi Nilsen	Bergen Husflidslag

SUNDAG, 28. OKTOBER

Kl 10	Spinnetreff	Husflidens Hus, Hillesvåg
Kl 10-16	Kurs Spinning med handtein (dag 2) ved Kristi Nilsen	Bergen Husflidslag
Kl 12-16	'Gay med ull' Strikke kafé for barn	Lyngheisenteret på Lygra
Kl 12-16	Demonstrasjon av grindvev – i utstillingen 'Fanatrøyer'	Hordamuseet i Fana
Kl 14-17	Kurs Plantefarging ved Helene Olli Sollid og Kristine Takvam	Gripen gard, Holsnøy

PROGRAM ULLVEKA 2018

FREDAG, 19. OKTOBER

Ullmarknad – Knarvik Senter

Ullmarknad med fårepreg. Nærare 20 utstillarar sel og viser ulike ullrelaterte produkt på sentertorget.

Stad: Knarvik Senter **Tid:** kl 12-20

Arr: Hillesvåg Ullvarefabrikk og Knarvik Senter

'Hekta på hullstrikk' – signering av bok og demonstrasjon av strikketeknikkar ved Denise Samson

Stad: Biblioteket i Knarvik Senter **Tid:** kl 17

Arr: Sommerakademiet

Opning av Ullveka 2018 – Ullfest og motevisning

Her blir det smakebitar frå programmet, motevisning, heite innslag og opning av utstillinga Ullbyen.

Stad: Knarvik Senter **Tid:** kl 18-19

Arr: Hillesvåg Ullvarefabrikk og Knarvik Senter

Offisiell opning av Ullbyen 'Eventyrskogen'

Ullbyen er laga av skuleelevar i Hordaland. Utstillinga vert ståande gjennom heile Ullveka.

Stad: Knarvik Senter **Tid:** kl 19

Arr: Hillesvåg Ullvarefabrikk og Knarvik Senter

KURS (DAG 1): Skinnfellsøm ved Hjørdis Danbolt og Eldbjørg Bredeli

Skinnfellsøm er eit gammalt handverk som dei siste åra har fått ei renessanse. På kurset vil du lære å sy skinnfellsøm på tradisjonell måte, og å dekorere skinn med trykkblokker. Skinn kan kjøpast hos kurslærer og koster mellom 800 til 1000 kroner. Hvis du har skinn sjølv, kan du ta det med. Alt du treng av andre materialer, som kantbånd i ruskin, nål og tråd osv, får du låne eller kjøpe på kurset.

Stad: Bergen Husflidslag, rom 204, Jonas Reinsgate 4, Bergen **Tid:** kl 17:30-21 **Arr:** Bergen Husflidslag
Påmelding: www.husflid.no/bergen, se under lokale kurs.
Kursavgift: kr 1000,- for medlemmer i Norges husflidslag, kr 600,- for medlemmer i Ung husflid (under 26 år), kr 1500,- for andre

KURS (DAG 1): Toving og trykking på ull og silke ved Sissel Midtli og Signe Bakke Egset

På kurset skal ein lære å trykke på ull og silke. Ein bruker vannfaste fargar som tåler vask. Ein trykker mønster enten med rammer, sjablongar eller ein kan lage sin eigen sjablong og trykke sine egne unike mønster. Inkludert i prisen er utlån av sjablongar og rammer til trykking på kurset. Materialer kommer i tillegg. Det er muleg å kjøpe materialer på kurset.

Stad: Lyngheisenteret på Lygra

Tid: kl 20:30 (registrering og presentasjon)

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

Kursavgift: kr 1600,-

KURS (DAG 1): Hol-striking – fleire teknikkar ved Denise Samson

På dette kurset vil Denise undervise i fleire teknikkar

(patentstrikk, hullstrikk, fletter, viklemasker), hun vil og fortelje frå den siste og tredje boka, 'Hekta på hullstrikk' som vart lansert i april i 2018.

Stad: Lyngheisenteret på Lygra

Tid: kl 20:30 (registrering og presentasjon)

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

Kursavgift: kr 1800,-

LAURDAG, 20. OKTOBER

KURS (DAG2): *Toving og trykking på ull og silke ved Sissel Midtlid og Signe Bakke Egset*

Stad: Lyngheiseret på Lygra **Tid:** kl 09-17

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

KURS (DAG2): *Hol-strikking – fleire teknikkar ved Denise Samson*

Stad: Lyngheiseret på Lygra **Tid:** kl 09-17

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

KURS (DAG2): *Skinnfellsøm ved Hjørdis Danbolt og Eldbjørg Bredeli*

Stad: Bergen Husflidslag, rom 204, Jonas Reinsgate 4, Bergen **Tid:** kl 10-15 **Arr:** Bergen Husflidslag

Påmelding: www.husflid.no/bergen, se under lokale kurs

KURS: *Farging med syrer ved Værbitt*

Stad: Hordamuseet i Fana **Tid:** kl 10-13

Arr: Hordaland Husflidslag og husflidskonsulenten i samarbeid med Hordamuseet/Bymuseet i Bergen

Påmelding: www.husflid.no/lokallag/hordaland/ullveka

Kursavgift: kr 500,-

Ull kafé

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 10-16

Arr: Nordhordland Husflidslag

Ullmarknad – Knarvik Senter

Spennande marknad med mange lokale ullprodukt!

Stad: Knarvik Senter **Tid:** kl 11-18

Arr: Hillesvåg Ullvarefabrikk og Knarvik Senter

UTSTILLING: *'Ull i vikingtida'*

Ei utstilling om kor viktig ull var for livet i vikingtida.

Stad: Galleri Rustica **Tid:** kl 12-18

Utstillinga varer 20. 10.-11. 11. 2018

Arr: Galleri Rustica

FOREDRAG og boklansering: *'Strikkehistorie' ved Ingunn Grimstad Klepp og Tone Tobiasson*

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 13

Arr: Nordhordland Husflidslag

KURS: *Farging med syrer ved Værbitt*

Stad: Hordamuseet i Fana **Tid:** kl 14-17

Arr: Hordaland Husflidslag og husflidskonsulenten i samarbeid med Hordamuseet/Bymuseet i Bergen

Påmelding: www.husflid.no/lokallag/hordaland/ullveka

Kursavgift: kr 500,-

FOREDRAG: *'En vevstruktur, tre vevemetoder' – ved tekstilkunstner Åse Eriksen*

Med hovudvekt på ull som materiale, vil Åse fortelje om mønstra tekstiler som har vore vevd i fleire tusen år.

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 15

Arr: Nordhordland Husflidslag

SUNDAG, 21. OKTOBER

KURS: *Nålebinding ved Espen Kutchera fra Bymuseet*

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 10-13

Arr: Nordhordland Husflidslag

Påmelding: Kjersti Haugland sms til 97 761 061

Kursavgift: kr 400,-

KURS (DAG3): *toving og trykking på ull og silke ved Sissel Midtlid og Signe Bakke Egset*

Stad: Lyngheiseret på Lygra **Tid:** kl 09-15:30

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

KURS (DAG3): *Hol-strikking – fleire teknikkar ved Denise Samson*

Stad: Lyngheiseret på Lygra **Tid:** kl 09-15:30

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

UTSTILLING: *'Fanatrøyer til kvardag og helg' – ei utstilling om dei gamle Fanatrøyene*

Dei gamle Fanatrøyene, korleis såg dei ut? Den mest kjende Fanatrøyen er den stripete, opphaveleg ei kvardagstrøye for menn, dokumentert til om lag 1850. Den kvite mannstrøya er truleg eldre enn den stripete og få kjenner til den raude og den grønne kvinnetrøya. Møt gjerne opp i Fanatrøye til opninga! Det blir strikke-kafé, foredrag og læringsverkstad på museet gjennom 3 veker.

Stad: Hordamuseet i Fana **Tid:** kl 13 (opning)

Utstillinga varer 20.10.-11.11.2018.

Arr: Hordaland/Fana Husflidslag i samarbeid med Hordamuseet/Bymuseet i Bergen

Oppdatert informasjon om kva som skjer finn ein på www.husflid.no/lokallag/hordaland/nyheter

FOREDRAG: *'Fanatrøyer' – ved Torild Findsrud Velure og Torun Selstad*

Stad: Hordamuseet i Fana **Tid:** kl 14

Arr: Hordaland/Fana Husflidslag i samarbeid med Hordamuseet/Bymuseet i Bergen

UTSTILLING: *'Samanhengar – landskapet, sauen, ulla og handverket'* Historiske glimt frå ein Vestlandsgard.

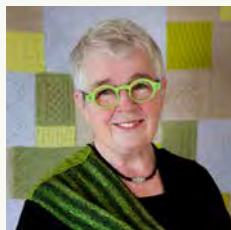
Stad: Gripen gard, Holsnøy **Tid:** kl 13-17 (opning kl 13)

Arr: Gripen gard. Kaffe/te og noko smått.

Opningstider i Ullveka: torsdag og fredag kl 16-19, laurdag og søndag: 13-17.

Det vert høve til å prøve seg med kardane, handteinen og rokken. (Ha på deg skikkelege sko, det er ikkje veg heilt fram til tunet, så det vert 200 meter gjennom kulturbeitet for å kome fram. Lommelykt er lurt om det vert mørkt medan du er her)

MANDAG, 22. OKTOBER

WORKSHOP: 'Stjernestunder' – strikking av stjernetrøyer ved Vivian Høxbro

Vivian Høxbro er ein kjent dansk strikkebok forfattar. Ho har gitt ut mange strikkebøker og ei bok om danske stjernetrøyer. Desse trøyene liknar veldig på heilagdagstrøylene frå Fana både dei kvite herre og dei raude og grøne til dame.

Stad: Hordamuseet i Fana **Tid:** kl 12-15

Arr: Hordaland Husflidslag, Husflidskonsulenten i Hordaland og Hordamuseet/Bymuseet i Bergen

Påmelding: www.deltager.no

FOREDRAG: 'Med strikkehilsen fra vore formødre' – ved Vivian Høxbro

Stad: Stend vidaregåande skule (gymsal), Fana **Tid:** kl 18

Arr: Hordaland Husflidslag, Fana husflidslag, Husflidskonsulenten i Hordaland i samarbeid med Hordamuseet

Inngang: kr 80,-, billettsalg i døren

WORKSHOP: 'Redesign' – ved Helene Olli Sollid

Har du nokre umulege strikkaplagg liggjande? Slike som aldri vert brukt fordi noko er feil? For lange erme, for trong halsopning, uferdige, for store, for små, ufikse eller berre kjedelege? Det vert 'fiksekveldar' i Gripen mandag 22.10., tysdag 23.10. og onsdag 24.10.

Ta med deg vonlausingane og kom for fiksing og prat. Har du fleire, ta med alle, kanskje dei kan kombinerast? Ta med restegarn, glasperler, band og anna som kanskje kan kome godt med i prosessen! Ta med strikkepinnar og heklenål om du har. Kaffe/te og noko smått.

Stad: Gripen gard **Tid:** kl 18-21

Arr: Gripen gard **Påmelding:** Helene Olli Sollid, tlf: 56 176 416 / 99 293 971, post@gripengard.no

Kursavgift: kr 400,-

KURS (DAG 1): Brikkevev ved Anna Liljekonvall Økstra

Deltakarane treng vevgarn og brikker, det vert muleg å kjøpa dette for dei som ikke har utstyret.

Stad: Biblioteket i Knarvik **Tid:** kl 19

Arr: Nordhordland Frie Vikinger

Påmelding: Liv M. Alver, mobil: 92 284 528,

lmalver@online.no **Kursavgift:** kr 500,-

TYS DAG, 23. OKTOBER

Strikking i farta! – spontan strikking i kollektivtrafikken

Tid og stad: følg med! **Arr:** Hordaland Husflidslag og Husflidskonsulenten i Hordaland

Strikke kafé: 'Strikk i ull til Nordhordlandsbunadane'

I løpet av Ullveka 2018 ønskjer Husflidstova å setja fokus på det fine strikket som følgjer Nordhordlandsbunadane. Her er det lav terskel, god stemning, mykje kunnskap, gode bunadshistorier og fine strikkemodellar å sjå. Ein treng ikkje vera medlem av husflidslaget for å komma, alle er hjertelig velkommen, enten til å delta heile tida eller komma og gå når det måtte passa, gjerne med spøtet sitt, med spørsmål vedrørande strikk til bunad, eller berre for den gode samtale. Velkommen. Enkel servering.

Stad: Husflidsstova, Alversund **Tid:** kl 16-20

Arr: Nordhordland Husflidslag v/Bunadsnemda

Besøk Ullbyen

I Knarvik Senter frå
19. oktober til 11. november

Årets tema er
«Eventyrskogen»

Ullbyen er laga av
skuleelevar i Hordaland

#vibryoss
www.knarviksenter.no

KURS:
**'Rokkehjelpen' –
få sving på rokken din!
ved Vigdis Valde**

3-timers kurs i å lære korleis rokken du har virkar. Korleis kome i gang med spinning. Kva er dei vanligaste problema ein møter på når ein skal bruke rokken og når ein byrjar å spinne. Korleis skal rokken din fungere for at det skal bli enklast muleg for deg å bruke den til spinning av garn. Dette er problemstillingar ein møter og som en no kan få hjelp til å løyse. Kurset passar for alle som har rokk.

Stad: Biblioteket i Knarvik **Tid:** kl 18-21

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

Kursavgift: kr 480,-

Strikkekafe ved Historieverkstad

Bøting av trøyer. Ta med eige prosjekt. Sal av kaffi og vaflar.

Stad: Hordamuseet i Fana

Tid: kl 18-21

Arr: Historieverkstad og Hordamuseet / Bymuseet i Bergen, www.bymuseet.no

Inngang: kr 50,-

WORKSHOP:
'Redesign' – ved Helene Olli Sollid

Stad: Gripen gard **Tid:** kl 18-21

Arr: Gripen gard

Påmelding: Helene Olli Sollid,

tlf: 56 176 416 / 99 293 971, post@gripengard.no

Kursavgift: kr 400,-

ONSDAG, 24. OKTOBER

'Tradisjonstrikk'

Stad: Husfliden Bergen **Tid:** kl 11-15

Arr: Hordaland Husflidslag og Husflidskonsulenten i Hordaland

FOREDRAG: 'Ull i vikingtida' – fåredrag og draktvisning ved Liv Margareth Alver

Stad: Galleri Rustica **Tid:** kl 18

Arr: Galleri Rustica

Billett: Inngang kr. 50,- Skuleelever gratis.

KURS (DAG 2): Brikkevev – ved Anna Liljekonvall Økstra

Deltagerne trenger veggarn og brikker, det blir mulighet for å kjøpe dette for de som ikke har utstyret.

Stad: Biblioteket i Knarvik **Tid:** kl 19

Arr: Nordhordland Frie Vikinger

Påmelding: Liv M. Alver, mobil: 92 284 528,

lmalver@online.no

WORKSHOP:
'Redesign' – ved Helene Olli Sollid

Stad: Gripen gard **Tid:** kl 18-21

Arr: Gripen gard

Påmelding: Helene Olli Sollid,

tlf: 56 176 416 / 99 293 971, post@gripengard.no

Kursavgift: kr 400,-

TORS DAG, 25. OKTOBER

Demonstrasjon av grindvev – i utstillingen 'Fanatrøyer'

ved Båndvevgruppen i Fana Husflidslag.

Det blir høve til å prøve enkle renningar. Sal av band og Grindvevhefte.

Stad: Hordamuseet i Fana **Tid:** kl 12-15

Arr: Fana Husflidslag, Hordamuseet Bymuseet i Bergen www.bymuseet.no

Inngang: Vaksne kr. 80,- / Bt fordel kr. 40,-

NATT PÅ FABRIKKEN 'Fotspor i ull gjennom 120 år'

17:30 boklansering Trond Einar Indsetviken (Husflidens Hus)

18:30 dropin/pop-up kurs i tvebandstrikk med Indsetviken (Kardesalen)

19:00 foredrag med Kristi Nilsen (Sanserommet)

Samtidig i fabrikklokalet: Demonstrasjon av keltisk spinning og strikking av Gillian Thomas fra Wales i regi av Sommerakademiet.

Omvisningar i fabrikk for store og små, utstilling i Sanserommet i anledning 120 års jubileet.

Jubileumsoverraskelse til alle besøkende, kaker, kaffe, fruktbuffet og strikkekafe før/etter foredrag i sanserommet hele kvelden.

Stad: Hillesvåg Ullvarefabrikk **Tid:** kl 17:30-22

Arr: Hillesvåg Ullvarefabrikk

Billetter: fåes kjøpt på www.tikkio.com

FREDAG, 26. OKTOBER

KURS:
Trykking og sying på saueskinn – pulsvarmere, ved Beate Solvik

Ein lærer å sy i skinn med spesial nål og tråd beregnet for skinnsaum. På dette kurset får ein lære seg å sy pulsvarmarar, noko som er godt å ha når kulden set inn, pulsvantar i skinn heldt ein godt varm på hendene. Ein lærer å klippe og berekne størrelse til to pulsvarmarar, vel farge til å trykke med små trykkblokker, ein kan velje mønster og kombinera dei slik ein ønskjer seg. Beate har laga klar materialpakke med alt ein treng til kr 375,-. Det er mulighet for å kjøpe ekstra skinn om ein ønskjer å fortsetje med meir arbeid etter kurset. Det er muleg å kjøpe lunch på kurset (kl 13-14). Kurset passar for alle.

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 10-13

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

Kursavgift: kr 480,-

KURS:
Trykking og sying på saueskinn – babytøfler, ved Beate Solvik

På dette kurset får ein lære seg å trykke og sy eit par babytøfler i saueskinn. Ein vel farge til å trykke med små trykkblokker, ein kan velje mønster og kombinera dei slik ein ønskjer seg. Beate har laga klar materialpakke med alt ein treng til kr 375, ein får mønster

så ein eventuelt kan lage tøflar på eige hand når kurset er slutt. Det er moglegheit for å kjøpa ekstra skinn om ein ønskjer å fortsette med meir arbeid etter kurset. Det er muleg å kjøpe lunch på kurset (kl 13-14). Kurset passar for alle.

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 14-17

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

Kursavgift: kr 480,-

FOREDRAG:
'To rette og en vrang – en Norgesreise med strikketøy?' ved Helle Siggerud

Helle Siggerud er forfatter av boka 'To rette og en vrang', en Norges reise med strikkeskildringer. Om bunader, strikkedesign og drakttradisjoner.

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 18

Arr: Sommerakademiet

Inngang: kr 200,-

LAURDAG, 27. OKTOBER

KURS: 'Rokkehjelpen' – få sving på rokken din! ved Vigdis Valde

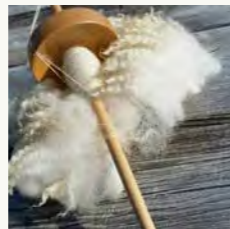
3-timers kurs i å lære korleis rokken du har virkar. Korleis kome i gang med spinning. Kva er dei vanligaste problema ein møter på når ein skal bruke rokken og når ein byrjar å spinne. Korleis skal rokken din fungere for at det skal bli enklast muleg for deg å bruke den til spinning av garn. Dette er problemstillingar ein møter og som en no kan få hjelp til å løyse. Kurset passar for alle som har rokk.

Stad: Hillesvåg Ullvarefabrikk **Tid:** kl 10-13

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

Kursavgift: kr 480,-

KURS (DAG 1):
Spinning med handtein – ved Kristi Nilsen

På dette kurset lærer du dei grunnleggande teknikkane for å kunne spinne ditt eige ullgarn. Vi går gjennom kamming og karding med handreiskap, samt demonstrasjon av kardemaskin. Ulike spinneteknikkar blir vist. Du vil og få lære korleis du kan tvinne garnet, bruk av nøstepinn og andisk nøsting. Dersom det er tid, vil bruk av blandebrett og mange typar handteiner og bli vist. Kurslærer har med gode, norsk handteiner, ullstav/håndrokk og nøstepinner for sal – og ei ull-materialpakke (kr. 60,-). Vipps-betaling. Kurset passar for nybyrjarar.

Stad: Bergen Husflidslag, Jonas Reins gate 4, Bergen

Tid: kl 14:30-17

Arr: Bergen Husflidslag

Påmelding: www.husflid.no/bergen, se under lokale kurs

Kursavgift: kr 1200,- for medlemmer i Norges husflidslag, kr 600,- for medlemmer i Ung husflid (under 26 år), kr 1700,- for andre

KURS: Keltisk strikking og spinning med handtein ved Gillian Thomas

Gillian Thomas har med seg hjelparar frå Wales. Kurset passar for alle. Materialer kan kjøpast på huset.

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 10-13

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

Kursavgift: kr 480,-

KURS: Keltisk strikking og spinning med handtein ved Gillian Thomas

Gillian Thomas med hjelpere fra Wales. Tema: spinn ditt eget garn slik vikingene gjorde det. Kurset passer for alle. Håndtein kan lånes på huset

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 14:30-17

Arr: Sommerakademiet

Påmelding: www.sommerakademiet.com/kurs

Kursavgift: kr 450,-

SOMMERAKADEMIET

De gode opplevelsene

Ullveka 19.-28.oktober

Kurs:

- Flere strikkeskildringer
- Toving og trykking på ull og silke
- Trykking på skinn
- Keltisk strikking
- Spinne på handtein
- Rokkehjelpen, få sving på rokken din
- Foredrag, utstilling og demonstrasjoner

FØLG OSS PÅ FB!

Turer i Vesterled:

Vårtur til Wales, Orknøyene, Færøyene, Island. Strikketur til Shetland. Tema er: Kultur, historie, kunst, handverk og natur.

SOMMERAKADEMIET

Karin Flatøy Svarstad

Mob: 952 15 399

E-mail: sa@somak.no

www.sommerakademiet.com

SUNDAG, 28. OKTOBER

Spinnetreff

Stad: Husflidens Hus, Hillesvåg **Tid:** kl 10
Arr: Nordhordland Husflidslag

KURS (DAG2):

Spinning med handtein ved Kristi Nilsen

Stad: Bergen Husflidslag, Jonas Reins gate 4, Bergen
Tid: kl 10-16 **Arr:** Bergen Husflidslag
Påmelding: www.husflid.no/bergen, se under lokale kurs

'Gøy med ull' – Strikkekafe for barn

Kan du strikke? Hvis ikkje kan vi lære deg. Ta gjerne med garn og strikkepinnar, vi serverer sveler og saft. Har du ullklede med hol? Eller som mangler ein knapp? Hos oss kan du lære korleis du reparerer dine klede for hand. Velkommen til ein ullen dag!

Stad: Lyngheisenteret på Lygra **Tid:** kl 12-16
Arr: Lyngheisenteret **Inngang:** kr 20,-

Demonstrasjon av grindvev – i utstillingen 'Fanatrøyer'

ved Båndvevgruppen i Fana Husflidslag. Det blir høve til å prøve enkle renningar. Sal av band og Grindvevhefte.

Stad: Hordamuseet i Fana **Tid:** kl 12-16
Arr: Fana Husflidslag, Hordamuseet Bymuseet i Bergen, www.bymuseet.no
Inngang: Vaksne kr 80,- / Bt fordel kr 40,-

KURS:

Plantefarging ved Helene Olli Sollid og Kristine Takvam

Vestlandsulla får Vestlandsfargar. Det vert plantefarging ute og i eldhuset. Har du garn du vil prøve å farge, ta det med. Me får ikkje til å farge så mykje i gongen, men alle kan få putte i ei lita hespe, samstundes som de får sjå gangen i det, og kva slags planter me brukar til dei ulike fargene. Denne gongen brukar me det me har funne her på garden. Kaffe/te og noko smått.

Stad: Gripen gard **Tid:** kl 14-17
Påmelding: Helene Olli Sollid,
tlf: 56 176 416 / 99 293 971, post@gripengard.no
Kursavgift: kr 400,-

OPNINGSTIDER UTSTILLINGAR I ULLVEKA 2018:

Galleri Rustica: 'Ull i vikingtida' (20.10.-11.11. 2018)

alle dagar 12-18

Gripen gard: 'Samanhengar' (21.10.-11.11.2018)

torsdag og fredag kl 16-19, laurdag og søndag kl 13-17

Hordamuseet i Fana: 'Fanatrøyer'

tysdag-torsdag kl 12-15, søndag kl 12-16

Fotoutstilling **'Livreddaren'** (11.02.-31.12. 2018)

Utstillinga er eit dokumentarisk portrett av den norske spelsauen, ein sauerase som har vore ein trufast fylgjesven gjennom fleire tusen år.

Atterhald om endringar. Sjå www.ullveka.no og følg med på **Facebook** for oppdatering.

Foto: Vegar Valde

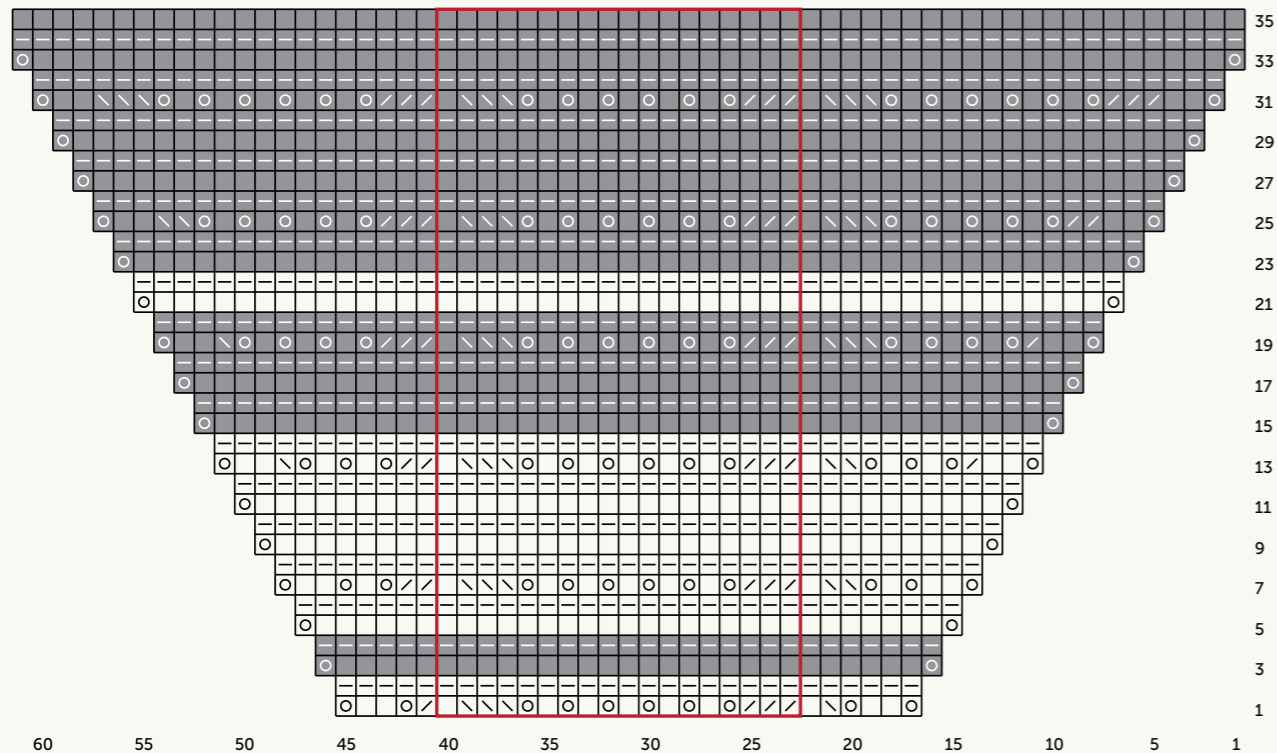

Årets
Ullveka
Sjal

Ullveka
HORDALAND 2018

'Duvende hav'

Vigdis Valde

Strikkefastheit

10 x 10 cm = 15 masker og 17 riller

Garn

Sølje, totråda pellsullgarn frå Hillesvåg, ein hovudfarge (100 gr) og ein til stripene (50 gr)

Forslag til fargekombinasjonar:

- Garn A: 2115 naturgrå
- Garn B: 2133 mørk blå
- Garn A: 2133 mørk blå
- Garn B: 2101 beige
- Garn A: 2136 varm grå
- Garn B: 2131 plumme

Følg med på Instagram for andre garn og fargekombinasjonar
#ullveka2018 #duvendehav

Alternativt kan du til dømes bruke Ask frå Hillesvåg, Finull frå Rauma eller Lofoten wool sitt totråda garn. Då vil du få eit meir fyldig og spenstig sjal sidan desse garna er spunne av ei ull med meir krus i fiberen enn kva pellsullfiberen i Sølje har.

Pinnar

Rundpinne, 80 cm nr 5. Sjekk stikkefastheit! Strikker du fastare enn strikkefastheita seier, blir sjalet mindre og meir kompakt. Sjalet skal bli litt laust og mjukt.

Tegnforklaring

- Garn A
- Garn B
- rett maske
- rille sett fra rettsida
- kast tråden rundt pinnen mellom to masker (strikk kast strikk inn i dei to og strikk dei saman. Høgre pinnen er på baksida når maskene vert strikka saman)
- ta to masker laust av med høgre pinnen og set venstre pinne inn i dei to og strikk dei saman. Høgre pinnen er på baksida når maskene vert strikka saman
- strikk to masker saman ved å stikke pinnen inn i to masker samstundes frå framsida. Då blir dei to maskene liggande mot høgre

Start Legg opp 7 masker (m) med hovudfargen.

Strikk tre pinnar. (Garnenden du starta med blir liggande på venstre side av retta.)

4. p: Strikk 2m, kast, 1m, kast, 1m, kast, 1m, kast, 2m.

No har du etablert to kantmasker i kvar side, første maska på den høgre halvdel, midtmaska og første maska på den venstre halvdel.

5. p: Strikk alle masker og kast rett. Strikk kastet rett slik at det blir hol. No har du 11 masker på pinnen.

6. p: strikk 2m, kast, 3m, kast, 1m, kast, 3m, kast, 2m.

Alle oddetalspinnar strikker du rett, slik du gjorde med 5. pinnen heile sjalet ut.

8. p: strikk 2m, kast, 5m, kast, 1m, kast, 5m, kast, 2m.

Alle partalspinnar strikker du med kast etter dei to

kantmaskene og på kvar side av midtmaska heile sjalet ut, både på pinnar med holmønster og dei utan. (Unntaket er når du feller av, som skjer på ei partalspinne.)

Fortsett slik med ei auke på 4 masker kvar andre pinne heilt til du har 101 masker på kvar side av midtmaska, dvs 203 masker i det heile.

No startar holmønsteret. Sjå diagram

Diagrammet er ei halvside av sjalet, dvs at du skal strikke deg gjennom diagrammet to gonger på ein mønsteromgong/pinne.

Alle pinnar med holmønster og kast strikkast på partalspinnane som du har gjort heile vegen så langt (framsida).

Mønster rapporten har 18 masker.

Rapporten strikkar du fem gonger over ei halvside.

Midtmaska og sidemaskene er ikkje i diagrammet, men hola som aukar er teikna med.

Midtmaska og dei to kantmaskane strikkar du heile tida på same plassen heilt ut gjennom holrader og vanlege rille-rader til sjalet er ferdig.

Mellom kvar stripe med holmønster er det tre riller på rettsida.

Alle fargeskifte skjer på partalspinnar (retta).

Fargeskifte utan garnender: ryk garnet av ca 18-20 cm frå pinnen når du har 10 masker igjen på pinnen. Tov den andre fargen saman med den du har strikka med ved å hekte dei saman og ut igjen med ca 3-4 cm ut på kvar side. Fukte garnendane og gni dei saman mellom hendene. Varmen og friksjonen frå hendene og fuktinga er nok til å tova dei saman. Eit slikt fargebyte vil gjere at du ikkje treng å feste fleire enn to garnendar; starten og slutten.

Avslutning Fell LAUST av etter at du har strikka den oddetalspinnen som laga den andre rilla over den 6. holradsomgongen.

Det er viktig for både mønsteret og fleksibiliteten på sjalet at du feller laust av. Er det vanskeleg å få til, så gå gjerne opp eit halv- eller heilt nr i pinnestørrelse på den høgre pinnen når du feller av.

Med inspirasjon frå Shetland

På nokre øyer uti havet har dei gjort ull til eit verdskjent varemerke. I slutten av mai reiste ein heil delegasjon frå Nordhordland til Shetland på studietur for å sjå korleis dei nyttar ulla der. Det var mykje å sjå både av historie og dagsaktuell produksjon med utgangspunkt i ull. Eg var med som representant for grunnskulen i vårt område. Då eg fekk spørsmål om å designe ullvekesjalet, ville eg at det skulle ha noko av Shetland i seg. Valet fall på bølgemønsteret. Det er eit tradisjonelt mønsterelement langst kantane på dei store firkanta sjala dei kallar 'haps' på Shetland. Eg likar det reint estetisk, men det er og fint å strikke inn bølgene frå sjøen som ligg rett utanfor vindauget vårt her vest, og som tradisjonelt har vore ferdelsåra for kontakt mellom Shetland og Norge. God strikking!

Helsing Vigdis Valde

Takk til Åse Brit Andreassen Meltvik (@strikketrix) og Line Ones som har teststrikket mønsteret og gitt konstruktive tilbakemeldingar på tekst og diagram, Helene Olli Sollid på Gripen gard i Meland som opna garden som kulisse for bileta (@gripen.gard), og Vegar Valde som fotograferte (@vegarva).

Norsk Trikotasjemuseum MUSEUMSENTERET i Hordaland

Bli med på ei omvising i
Salhus Tricotagefabrik
(1859 – 1989).

Sjå maskinane som karda,
spann, strikka og sydde klede
i bomull og ull, og opplev
nokre av dei i drift.

Ta ein pause i vår trivelege
kafé og kjøp heimelaga
kaker, rundstykke, vaflar og
is mens du nyt utsikta over
fjorden inne eller ute på
terrassen.

Besøk museumsbutikken
der vi sel produkt som er
strikka og sydde på museet.

Meir info finn du på
heimesida vår: **muho.no**

Strikkekafe i haust

30. oktober kl. 19:
Anett Opheim -
strikkedesigner og forfattar
av boka #WeKnit som kjem
ut i haust.
Open kafé frå kl. 18-21.
Inngang kr 60,-

27. november kl. 19:
Linda Marvang -
strikkedesigner og forfattar
av boka *To rett en vrang*
Open kafé frå kl. 18-21.
Inngang kr 60,-

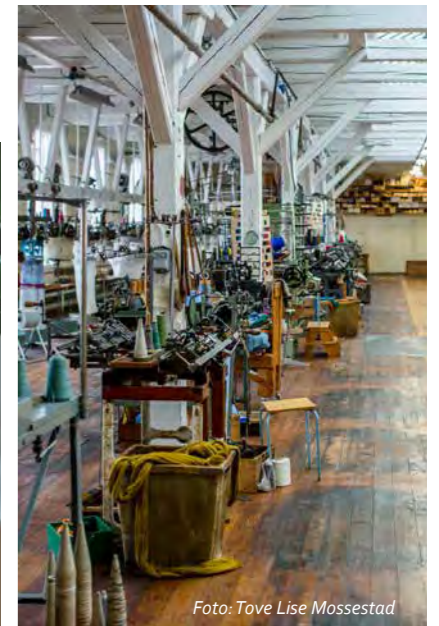

Foto: Tove Lise Mossestad

Opningstider (2.9 - 9.12):
tysdag - fredag kl. 11-15
søndag kl. 12-17

LYNGHEISENTERET på Lygra

Ull ute - varmt inne

Bærekraftig villsau på Lyngheisenteret!

På lyngheiene går sauene ute heile året, og inne sel vi villsaugarn, skinn, kjøtt og diverse ullprodukt. I restaurant Matstova har vi villsau på menyen.

Pinnekjøttet og julebordsesongen er like om hjørnet.
For booking og meir info, sjå www.lyngheisenteret.no

Lyngheisenteret
MUSEUMSSENTERET i Hordaland

ULLIALT

Tekst: Norges Husflidslag

OM PROSJEKTET Ull er eit materiale med ein lang tradisjon i Norge, som fortsatt vert mykje brukt og som har fantastiske kvalitetar. Likevel heldt materialkunnskapen på å forsvinne, og det same gjeld ferdigheitene knytt til korleis ull kan brukast og foredlast. Dette vil Norges Husflidslag endre, og fram til 2018 skal difor norsk ull i alt stå fremst på agendaen! Å bruke ull har ein lang tradisjon i Norge, og det eldste ullplagget vi har funne her til lands er heile 1700 år gammalt. Fram til industrialiseringa var ull saman med lin det dominerande tekstilet. Vadmelstøy, strikka genserar og jakker, strømper, luer og vottar var laga i heimespunne garn av ull frå norske sauerasar. I strikkeplagga ser vi og ein rik mønster-flora som stadig vert vidareført og utvikla, og tradisjonelle mønstre som dei frå Setesdal, Fana, Selbu og Nordland er alle utvikla med utgangspunkt i den norske ulla. Ein rik mønstertradisjon finn vi og i vevinga av ulike innreiingstekstiler som åkle, dukar og båtryer, med utallege lokale variantar. Her har ulla vore eit sjølvsgatt materiale. I den norske biletvevtradisjonen har det også blitt brukt dekkhårsull av spælsau. Ull har altså vore, og er framleis, eit populært materiale – og ulla dukkar både opp som ein del av høy-søm (haute couture) og kvardagsmoten.

NORSK ULL HAR FANTASTISKE KVALITETAR Ull er heilt unikt materiale, med mange fantastiske kvalitetar. Ulla isolerer mot kulde og varme, den kan ta opp 35-40 prosent fuktigheit før den kjennes fuktig, den har styrke og spenst, den kan filtast sånn at den vert vassavstøytande og gir slitesterke plagg som kan brukast gang på

gang! Kort sagt er ull eit materiale med utruleg mange gode eigenskaper. Sauerasane i Norge er tilpassa eit vått og kaldt klima, og ulla deira likeins. Så den norske ulla er perfekt til ytterbruk. For mange er den for grov til å ha rett på kroppen, men den egner seg godt til handstrikkegarn og teppegarn.

KORTREIST OG MILJØVENNLIG I motsetning til store deler av verdas tekstilindustri, så er den norske ulla miljøvennleg, kortreist og eit etisk godt produkt. Gjennom generasjonar har det blitt lagt vekt på avl og god sortering av ull, og Norge er det einaste landet som har nasjonal klassifisering av ulla. Sauen er vaksen opp i eit kaldt klima og eit rent miljø, med lite sjukdom og bruk av sprøytemidlar, og dette gjer den svært miljøvennleg. Sauen opprettheldt gjennom beiting kulturlandskapet og hindrar attgroing. Ulla vert sendt til England for å vaskast, men 20-30 prosent av den vert sendt tilbake, og i eit globalt perspektiv er ulla framleis kortreist.

FORMIDLE, DELE OG LÆRE OM ULL! All denne kunnskapen om ull og ferdigheitene i korleis ein jobbar med ull, vil Norges Husflidslag dele og utvikle i åra som kjem. Vi vil lære opp morgondagens forbrukar, ivareta kulturarv, skape merksemd omkring miljø og kulturarv, og ikkje minst fremje skaparglede og kreativitet i møte med ulla og alle dei teknikkane ein kan bruke når ein jobbar med materialet! Ullialt er eit landsomfattande prosjekt, kor alle lokallag, handverkarar, butikkar og omverda vert oppfordra til å være med på ferdal! [Meir om Ullialt på www.husflid.no/fagsider/ullialt](http://www.husflid.no/fagsider/ullialt)

Ullialt

LOKALE KLEDE? KVA ER DET?

Det som er heilt sikkert, er at det ikkje berre er kofte og bunader – som ofte er det første vi i Norge tenkjer på. Lokale klede kan på same måte som lokalmat bidra til lokal produksjon, stoltheit, variasjon og kvalitet og ikkje minst til å få ned miljøbelastningar frå klesforbruket

Tekst: Ingun Grimstad Klepp & Tone Skårdal Tobiasson

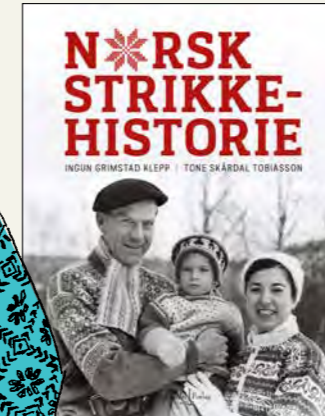
I haust lanserer Ullvang ein strikkegenser i lammeull frå villsau, kor garnet er spunne på Hillesvåg Ullvarefabrikk, ulla er frå lokale sauer i regionen og genseren er strikka i Baltikum. Den er viktig i ein diskusjon om berekraftig forbruk. I vår, på ein konferanse på Frekhaug i samarbeid med Nordhordland Utviklingselskap og Lyngheisenteret på Lygra, fekk vi høyre om ei klimapositiv lue som brukte lokal ull i California og vart spunne og strikka lokalt – og dermed hadde dei rekna ut at lua fangar CO₂. Reine månelandinga, med andre ord.

Vi vil påstå at om du strikkar eit plagg med norsk ull som er spunne i Norge, er du antagelig med på å fange CO₂ du også. Men du bidrar og på andre måtar: Du opprettheldt kunnskap ved å sørge for at tekstilproduksjon blir verande i Norge og ikkje «berre» går føre seg på den andre sida av jordkloden. I tillegg viderefører du ein kulturarv; for i Norge strikkar nesten halvparten av alle kvinner og det er dobbelt så mange som i andre land. I tillegg er norske strikkeplagg – og særleg genserar og kofter – blant dei som vert brukt mest og lengst.

Den eksplosive aukinga i såkalla 'fast fashion' i syntetiske materialer er ein av vår tid sine største miljøbomber, ikkje minst på grunn av mikrofibre og mikroplast som kjem ut i naturen via vaskemaskiner og husstøv. Å sjå alt i samanheng, slik dykk i Nordhordland gjer i arbeidet med å få Unesco biosfære-status, har ført til at lokal ull og produksjon har blitt løfta fram, særleg gjennom Ullveka. Å ta eigarskap til gode og vakre klestradisjonar, omfamne ein lokal fiber med unike kvalitetar er noko vi heier på i KRUS-prosjektet, som er finansiert av Norges Forskningsråd sitt Bionær-program. Prosjektet går mot slutten og vi er stolte av dei resultatane vi har oppnådd. Blant anna Vegard-genseren og auka fokus på verdikjeda til våre tekstilar. Vi håpa at det fokuset som har vore på lokalmat skulle smitte over på klede, og dette er blitt verkelegheit.

Foto: KRUS

Illustrasjon: Turid Angel Eng

Ingun er klesforskar, forbruksforskar, seniorforskar, etnolog og til naud kulturhistorikar, Tone er journalist og redaktør for nice-fashion.org. Saman jobbar dei med ullprosjektet KRUS. Dei to har nyleg skrive boka 'Norsk strikkehistorie' (som vert presentert nærare på Hillesvåg lørdag kl 13 under Ullveka) og 'Strikk med norsk ull' som vart lansert i fjor under Ullveka 2017.

DIN LOKALE GARN OG ULLPRODUSENT

#DINNORSKEULLVAREFABRIKK

#NORSKULL #KORTREISTGARN

#HÅNDSTRIKK #MASKINSTRIKK #VEVING

#PLANTEFARGING #SPINNING #TOVING

Hillesvåg

ULLVAREFABRIKK

LEKNESVEGEN 259 - NO-5915 HJELMÅS, NORWAY - TEL. +47 56 35 78 00 - WWW.ULL.NO - POST@ULL.NO

1898 - 2018
HILLESVÅG ULLVAREFABRIKK
120 år
ETABL. 1898 - 2018

HILLESVÅG ULLVAREFABRIKK

120 år i ulla sitt teikn

Tekst: Ane Mørkved Kortner

Hillesvåg Ullvarefabrikk vart bygd i 1898 av Mikkel Myhr, og er i dag dreven av 4. generasjon. Fabrikken er ein av dei få ullvarefabrikkane som er att i landet vårt, og som fortsatt produserer garn og kardevarer av norsk ull.

Gjennom 120 år har hjula snurra og reimene gått sine trufaste rundar i trebygningen ved Osterfjorden. Den norske kvalitetsulla har lagt grunnlaget for stadig fleire garnkvalitetar og ulike typar av karda og ukarda ull for filtmakarar og handspinnarar.

For 5 år sidan vart Hillesvåg Ullvarefabrikk ein del av det internasjonale Économusée-nettverket, og på same tid kom initiativet om ei eigen Ullveke på vestlandet via Sommerakademiet. Ideen vart til verkelegheit, inspirert av Shetland Wool Week og i same ånd som 'Campaign

for Wool', i Storbritannia. Ullveka vart arrangert for første gang i 2014. Dei siste 3 åra har Hillesvåg, Lyngheisenteret og andre aktørar knytt til Ullveka, vore involvert i eit treårig samarbeidsprosjekt under namnet KRUS. Prosjektet har hatt fokus på å få fram kvalitetane i norsk ull gjennom kvalitetsarbeid i næringskjeda, auka kunnskap og betra marknadsføring. KRUS er tverrvitenskapleg og dekkjer verdikjeda frå gard til fiber og til slutt til ferdige gode klede. Alt dette har igjen ført til auka satsing på ull som ressurs i regionen Nordhordland, og er ein del av bakteppet for ullsatsinga vidare.

Så i år feirer vi 120 år i ullas teikn på fabrikk, 5 år som open handverksbedrift i Économusée-nettverket og 5 år med Ullveka. Med andre ord – det er mange grunner til å ta turen til Nordhordland under årets Ullveke!

Foto: Kjersti Isdal

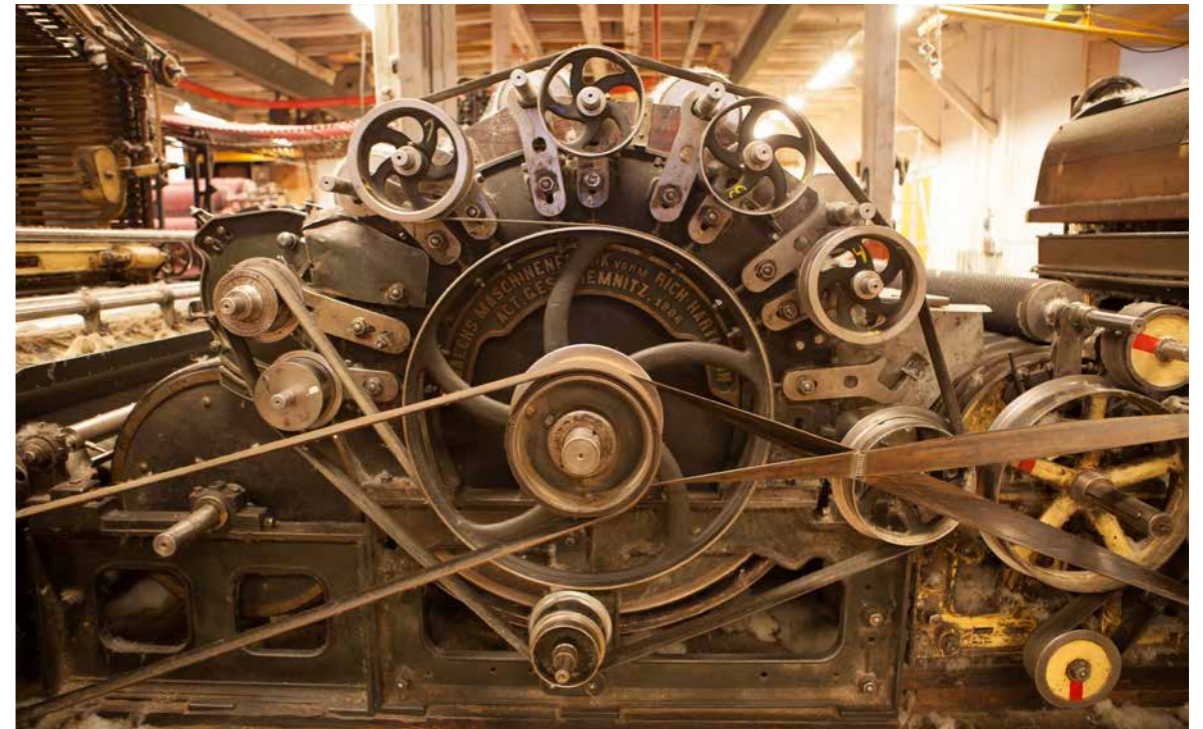

Foto: Hillesvåg Ullvarefabrikk

ULL OG GARN FRÅ 'VILLSAU'

Tekst: Karin Flatøy Svarstad

Gamalnorsk sau – populært kalla 'villsau' er ein av dei eldste og opphavlege rasane vi har i landet. Vi kan godt seia at vi har hatt desse sauane i landet sidan vikingane heldt til her. Dei nytta denne ullkvaliteten til mellom anna veving av seil til sine vikingskip. Sauen er slett ikkje vill, men lever ute langs kysten frå svenskegrensa i sør til Finnmark i nord. I store deler av landet lever den ute heile året. Ulla er ei av årsakene til at det er mogeleg. På ein måte er desse sauane skapt for å leva ute året rundt. Ulla er spesiell, den er 'tofella' og med det meines at dei har to slag ull på seg. Dei har mjuk og svært finfibra botnull som held sauane varme sjølv på kalde vinterdagar. Utanpå ligg det dekkhår og vernar den fine botnulla mot regn og rusk.

Gjennom Sommerakademiet har eg arbeidd med ulla frå desse sauane sidan 1995. Eg har hatt undervising og opplæring av 'villsaubønder' gjennom mange år med tema: 'Korleis nytta denne spesielle ulla, korleis gjera ullkvaliteten betre og få den distribuert?'. Interesse for denne ullkvaliteten er heldigvis aukande.

Det er lagt ned mykje arbeid for å utvikla ulike produkt. No har ein endeleg fått til garnkvalitetar i fleire naturfarger. Garnet er godt eigna til bruksplagg

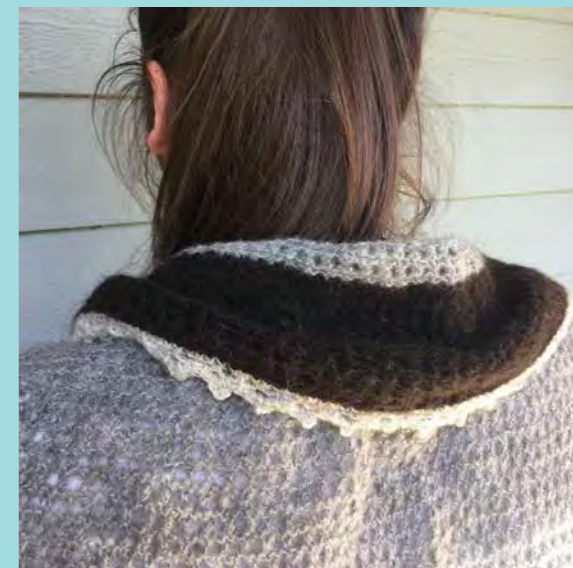
som genser, jakke, luer og sokkar. Det er og fint som vevgarn. Plagg strikka av 'villsaugarn' vert luftige og lette å ha på. Ulla pustar, og ein vert ikkje svett eller klam av å ha på seg ein villsaugenser eller sjal strikka av denne ullkvaliteten, sjølv på en varm dag.

I samband med at Ullveka feirar 5 år i 2018, vart eg inspirert til å få laga eit 'villsausjal' som markering av jubileet. Sjalet er laga av garn frå villsauen og det er mjukt, lett og luftig. Deler av dekkhåra er tatt bort men ikkje alle, det gjer kvaliteten ekstra luftig og mjuk. Mønsteret er ein kombinasjon av holstrikk og hekling.

Gamalnorsk sau fins i fleire fargar, og det er gjerne fleire farger på ein sau. Garnet til villsausjalet er strikka i tre naturfargar, lysgrå, mellomgrå og sauesort. Garnet er eintråda og lett å strikka, og det er litt lanolin i garnet. Ulla er samla og sortert av Sommerakademiet. Garnet til sjalet er spunne hos gardsspinneriet Telespinn AS i Telemark. Det er ikkje lett å få tilverka garn av denne ullkvaliteten i dag, vanskjeleg å finna god kvalitet som kan spinnast.

Mønsteret til sjalet er designa av Denise Samson, som har skriva boka 'Hekta på hullstrikk', og held kurs under Ullveka. Her vert det og mogleg å skaffe seg garn og mønster til villsausjalet.

Foto: Marius Knudsen (villsaubildet), og Denise Samson (sjalet)

FRÅ BEITEMARK TIL GARN

Å strikke er ein hobby svært mange driv med, men har du tenkt over kor mykje garnet ditt har vært gjennom før det hamna på strikkepinnane? På Lyngheisenteret kan du sjølv ta del i prosessen ...

Tekst: Mona Karstensen

Foto: Lyngheisenteret

Før ulla blir til garn er det mykje som må gjerast, og det startar med ein tur til barberaren. Men før sauen kjem så langt, må den sankast, og det er noko alle kan være med på.

På Lyngheisenteret går villsauene fritt ute heile tida, men på våren er det klart for årets klipp, og då må dei sankast saman. Dei mister ein del ull sjølv, men den er ikkje så god å lage garn av, då den ofte er tova. Difor er det viktig med ei ordentleg forsommarklipp.

Å sanke sauer er ein morosam aktivitet for heile familien. Den fyrste laurdagen i juni sankar vi sauene på Tangane, eit terreng som passer fint for barn å springe i. Sundagen jakter vi på villstyringane ute på Lurekalven, øya som ligg like ved Lygra. Her er terrenget kupert, og du får god trening! Når sauene er samla i innhegninga, står barberaren klar, no skal ulla av! Helsesjekk og

vaksine får dei i same spranget, og lamma vert merkte, her er det effektivt! Som publikum får du sjølv sagt sjå på dette, og kanskje får du hjelpe til og. Etter frisørtimen må ulla sorterast. Den inste er mjuk som merino, mens ytterfellen er litt grovare. Ulla frå villsau er veldig varm, og den har eit høgt innhald av lanolin, som gjer at den nærmast er impregnert, noko som er veldig bra med tanke på vestlandsværet.

Du kan sjølv få være med å grovsortere ulla etter farge og kvalitet, og kanskje er det nettopp den ulla du har mellom hendene dine som seinare hamner i strikketøyet? Når alt er grovsortert er neste steg finsortering av ulla, som vi så leverer til Hillesvåg Ullvarefabrikk. Der vert ulla vaska, karda, farga og spunne til flotte garnnøster, og du kan strikke kva du vil i verdas beste ullkvalitet!

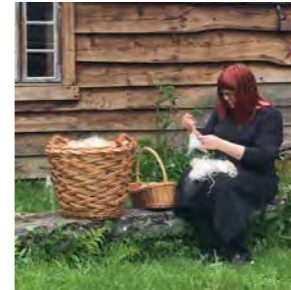

Tekstilhistoria vår er spennande, full av nesten gløymd kunnskap – kunnskap som har gjort oss til dei vi er og forma identiten vår. Osterøy museum har i mange år hatt fokus på denne kunnskapen og vi har fordjupa oss i fleire av dei tekstilane som tradisonelt har vorte vovne på oppstadveven

Tekst: Monica Ravnanger

VARAFELL FRÅ TOKT TIL SCENE

Oppstadveven, eller oppstadgogna, er den eldste vevstolen vi kjenner til og ein meiner den har eksistert sidan steinalderen, fleire tusen år før vår tidsrekning. Vevan står oppreist mot veggen med renningstrådane knytt fast nede, til vevlodd av stein, eller keramikk. Den vart brukt til alle slags tekstilar, frå klede til seglduk. Denne vevan er opphavet til dei vevane og tekstilane vi har i dag.

Fortidsmennesket hadde god kunnskap om fibrar og eigenskapar og brukte denne kunnskapen når dei lagde tekstilar. Ein varafell er ein stor vevd ullfell. Den ser ut som, og har eigenskapane til, ein sauefell. Sidan den er vovne, kan ein varafell bli mykje større enn ein sauefell. Det er vovne inn lang floss av dekkhår, og dekkhårtustene har den eineståande eigenskapen at vatnet vil renne rett av. Varafellen vart brukt som ei kappe kring skuldrane, av gjetarar, fiskarar, og vikingar på tokt. Den fungerte som vern mot både regn og kulde.

Varafellen, eller Røggvarafeldur, som den heiter, er ei tusen år gamal islandsk handelsvare. Handel mellom Island og Norge var vanleg alt i vikingtida, og frå Island fekk vi også vadmål. Det var sikkert å handle med teks-

tilar og det var lettare å ha kontroll på verdi, storleik og vekt enn ved sølv. Varafellen kom til Norge med handelskip frå Island. Snorre skriv i si kongesaga om eit islandsk havskip, fullt av varafellar, som kom seglande inn Hardangerfjorden. Når ingen ville kjøpe desse fellane gav dei til slutt ein fell til kong Harald. Det varte ikkje lenge før alle Røggvarafeldurane var selde – og på denne måten fekk kongen tilnamnet Gråfell.

Osterøy museum har hatt eit par annleis og spennande prosjekt i vevan, der vi har vovne jakke-armor i varafell til både catwalk og scene. Til artisten Aurora vart det vovne eit par armor som skulle brukast på scena under Bergensfest sommaren 2017. Vi brukte kvit ull frå gamalnorsk spælsau og den kvite ulla skapte eit heilt nytt uttrykk i vevan. Ulla vart lett og luftig og rytmane skapte bevegelse i armene og gav varafellen liv. Det var ein gamal handverksteknikk som var oppdaga på nytt og brukt på ei heilt ny måte.

Det å veva på oppstadvev handlar om å vera til stades i arbeidet og ta seg tid. Reisa vert like viktig som målet. Arbeidet i vevan gir nærleik til, og respekt for vår felles tekstile arv.

Osterøy museum
Der handverket framleis lever

#folkemuseum #kulturarv #handverk
#lafting #tresko #oppstadvev #ull
#plantefarging #stompekaker

Galleri **Rustica**
Holmeknappen 49, 5918 Frekhaug
Tlf. 991 69 281

www.gallerirustica.no ♦ på facebook

UTSTILLINGAR KONSERTAR
FOTOKULISSE UMLEIGE

#1

ME ER STØRST I NORDHORDLAND

Størstedelen av æra har du

I ei tid når avis-Norge kjempar i motbakke, er det kjekt å oppleve at folk i Nordhordland har Strilen som førsteval både når det gjeld papiravis, nettavvis og nettavvis på mobil. Det går ikkje an å laga god lokalavis utan ivrige lesarar som tipsar og gode annonsørar som ser verdien i å annonsera. Me har begge delar. **Tusen takk!**

Strilen
www.strilen.no

KARTVEIT GJESTETUN

- der fortida møter framtida -

Tunet ligg fritt til på ei høgd i roleg og inspirerende naturmiljø, med utsikt og lange sol-dagar

Overnatting på døg-, helge- eller vekebasis

www.kartveit.com

Radøyvegen 1277, 5936 Manger. Tlf 456 87766

HALLOWEEN på Prærien
31. oktober kl. 18 - 20

I Prærielandsbyen på Vestnorsk Utvandringssenter vert det amerikansk Halloweenfeiring for heile familien. Finn fram kostymet og gjer deg klar for ein spennande kveld. Sminken kan du få hos oss...

Følg oss gjerne på Facebook for oppdatert info om alle arrangement:

www.facebook.com/utvandringssenteret

www.muho.no/vestnorsk-utvandringssenter • Vestnorsk utvandringssenter

GRAFISK HUS *Alt til markesføring*

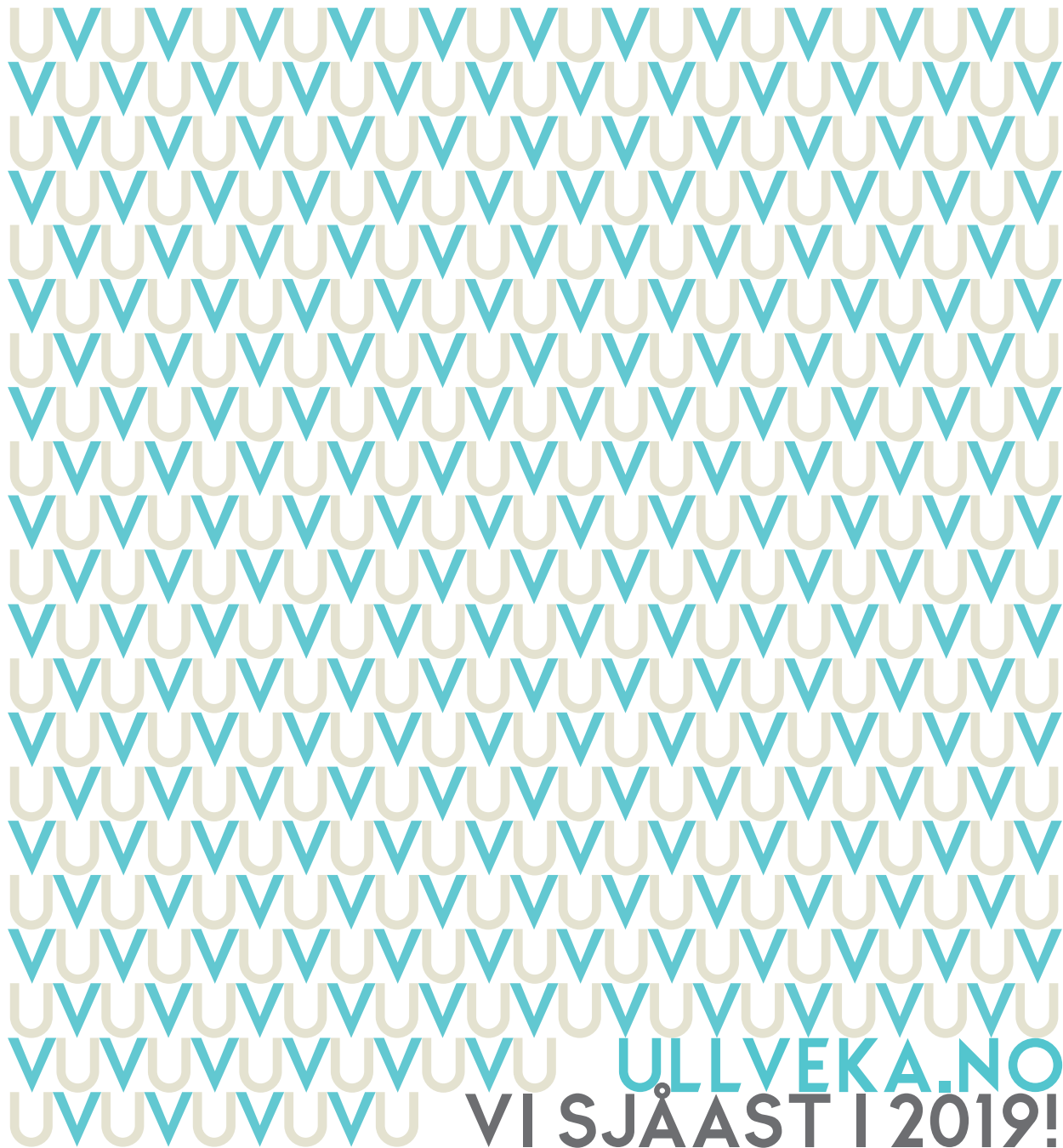
FOR Å GJØRE DEG SYNELIG

GRAFISK HUS
TRYKKSERVICE

**BILREKLAME - FOLIERING
SKILT OG DEKOR
PRINT OG TRYKKSAKER
GRAFISK DESIGN**

Kvassnesvegen 58 - 5914 ISDALSTØ - Tlf. 56 35 22 50 - www.trykkservice.no
facebook: Grafisk-Hus - E-post: post@trykkservice.no

ULLVEKA.NO

VI SJÅAST I 2019!